

to form knowledge even in his professional activities. The communicational experience that has been got by a student will let him form an image of his features and his own ability to form a knowledge, skills for compare his knowledge with knowledge of others, abilities to find the most suitable option in unordinary situation» [7, p. 48].

One of the important tasks of the modern society is the creation of the necessary theoretical basis and conditions for the realization of modern projects and principles, which can on the one hand will bring our educational system closer to the European standards, and on the other hand will consider useful national experience and will save that characteristic feature of the Ukrainian education in different measurements – from didactics to organization. That's why using of the strategies and principles of the philosophy of dialog during solving the educational problems is the most productive. The philosophy of the dialog becomes a methodological basis for the formation of the optimal model of educational process.

References

1. Andrushkevich F. The globalization concept of modern educational innovations (philosophically-comparative analysis of the modernization processes in Ukrainian and Polish educational systems) / F. Andrushkevich. – K.: publishing house NPU M. P. Dragomanov, 2011. – 343 p.
2. Bakhtin M. M. The two ways of studying culture // Questions of philosophy. – 1986. – №12.
3. Bibler V. S. Culture. The cultures' dialog // Questions of philosophy. – 1989. – №6. – P.33.
4. Bibler V. S. The philosophical and psychological assumptions of the cultures' dialog school. – M., 1998.
5. Buber M. Two images of the belief. – M.: Republic, 1995.
6. Kagan M. S. Introduction into the history of world culture. – M., 2003. 1.
7. Karanfiova E. V. Dialogism in the context of studying the modern educational system // Perspectives. – 2013. – 3 (57). – P.45–49.
8. Lossky N. O. The history of Russian philosophy. – M.: Soviet writer, 1991. – 480 p.
9. Matiuhina E. N. Culture as a basis of communication // Language and Literature. – ed.20. – 2004.
10. Gopfert H. Ausländerfeindlichkeit durch Unterricht. Konzeptionen und Alternativen für Geschichte, Sozialkunde und Religion. – Düsseldorf, 1985.
11. Hohmann M., Reich, H–H. Ein Europa für Mehrheiten und Minderheiten. Diskussionen um interkulturelle Erziehung. Münster u. – New York, 1989.
12. Kruger–Potratz M. Interkulturelle Pädagogik. Studienbrief der Fernuniversität Hagen, 1994.
13. Schmidt U. Interkulturelle Kommunikation und interkulturelles Lernen. In: Jahrbuch «Pädagogik: Dritte Welt». Kulturelle Identität und Universalität. – Frankfurt a. M., 1987.
14. Thomas H. Interkulturelles Lernen im Schüleraustausch. – Saarbrücken u. Fort Lauderdale. – Berlin, 1988.

Каранфілова Є., кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії, політології, психології та права, ОДАСА (Україна, Одеса), filosof2017@gmail.com

Філософія діалогу в освітньому дискурсі

Ця стаття присвячена актуальним проблемам реформування сучасної системи освіти, пов'язаних із використанням моделі та принципів філософії діалогу. Філософія діалогу була представлена автором як можливість сформувати діалогічну свідомість і мислення, а також реальний спосіб подолати раціоналізм і монофолію культури.

Ключові слова: діалог, полікультуризм, герменевтика.

* * *

УДК 1(378:378.4)

Дубняк З. О.,

бакалавр (магістрант) філософії, Київський національний університет ім. Тараса Шевченка (Україна, Київ), dubniakzo@gmail.com

УНІВЕРСИТЕТ: ЯКИХ ЗНАТЬ МИ ПОТРЕБУЄМО СЬОГОДНІ?

Розглядається стан Університету в Україні, що став на шлях реформ, відповідних до європейських стандартів. Проблематизуються поширені сьогодні способи розуміння місії та основних цілей університетської діяльності. Серед них економічно-орієнтована візія, згідно з якою, Університет повинен організовуватись у напрямку забезпечення прибутку державі та громадянам. Також – культурно-орієнтований погляд, що бачить Університет осередком соціалізації. Крім того, вказано на поширену проблему зведення університетської роботи до виконання бюрократичних процедур. Інструменталізація та формалізація Університету оцінюються як деструктивні тенденції для науки та освіти в Україні. Останні повинні бути спрямовані на вироблення цілісного та дієвого знання, посилення громадянських та персональних цінностей. Обґрунтовується необхідність поширення ідей та структур Університету, що є сприятливими для формування відповідальності, ведення раціонального діалогу, виховання критичного мислення, розвитку творчої уяви.

Ключові слова: Університет, наука, освіта, знання, інструменталізм, формалізм, раціональний діалог, критичне мислення, уява.

Сьогодні в Україні триває реформування освіти та науки. Університет як головний осередок останніх зазнає змін у своєму функціонуванні. Але під тиском настанови швидких реформ спільнота подекуди підтримує та відтворює процеси, гальмівні для ведення повноцінної науково-освітньої діяльності. Поруч із нововведеннями все глибше вкорінюються структури та ідеї, що є пережитками комуністичного минулого, а також некритично сприйнятих освітніх реалій західного світу.

Метою даної розвідки є критичний аналіз деяких поширених сьогодні способів розуміння Університету, а також проблеми формалізації освіти та науки, що створює хибний образ Університету, перешкоджає виробництву повноцінного знання. Крім того, метою є формулювання відповідей на ці проблеми.

Економічно-центроване мислення

Сьогодні для пояснення діяльності Університету вживають різноманітні «мови», а однією з домінуючих є економічна мова, в поняттєвому ядрі якої: «професійні знання», «диплом», «праця», «прибуток» тощо. Згідно з цією логікою мислення, поширеною у суспільстві, за допомогою Університету люди можуть брати участь у ринку праці й отримувати певні блага, в основному матеріальні блага (використовуючи свої професійні знання-навички та диплом). Аналогічно, на думку політиків, Університет функціонує для того, щоб робити внесок в економіку країни (випускаючи обізнаних фахівців з дипломами, що зможуть працювати; пропонуючи науково-технічні розробки тощо). Держава, яка підтримує Університет, дбає про головні блага громадян. Фактично, Університет ніби здійснює усі складні науково-освітні процедури, щоб, зрештою, громадяни були конкурентоздатними на ринку праці та матеріально забезпеченими, а економіка країни могла успішно розвиватися. Нещодавно британський історик Стефан Коліні у своїх есеях назвав це «бізнес-аналогією», у якій Університет зіставляється із комерційною компанією [8, с. 181]. Сьогодні такий спосіб мислення стає все більш поширеним на Заході, зокрема й у нашому суспільстві [7; 9; 13, с. 149].

Однак, якщо ми починаємо діяти в полі такого розуміння специфіки університетської діяльності – відповідно змінюватиметься функціонування самого Університету: його структури працюватимуть у межах вузької економічної логіки. Університет перетворюється на професійний заклад освіти та установу прикладної науки. Вочевидь, університетська науково–освітня діяльність не може бути адекватно виражена в економічно–бюрократичних поняттях. Адже вони принципово її звужують. Головні цілі – такі як наукове розширення та поглиблення розуміння світу, виховання критичного і діалогічного мислення – зводяться до другорядних і випадкових. Хоча професійне навчання й вузькопрактично зорієнтована наука є вигодами, що приносить Університет, але вони не можуть бути його головними цілями. Тож які тут виникають загрози? На мою думку, економічна логіка мислення перетворює науку на служницю технології, позбавляючи її потенціалу фундаментальних досліджень. Без останніх наука застигає в межах догматизму, старих теоретичних положень, що не здатні працювати з новими викликами. Часто університетська квазі–наука продукує «корисні» знання, що віддалені від рушійних для науки теоретичних та методологічних досліджень. Виникає видимість науковості Університету. Своєю чергою освіта зводиться до професіоналізації, позбавляється потенціалу виховання широкої інтелектуальної культури (гуманітарна освіта за таких обставин стає непотрібною) [1, с. 23]. Це має негативні наслідки для суспільства, адже індивіди стають не здатними до формування сильних цінностей, вирішення моральних проблем, соціальної ангажованості. Обмежена освіта виховує людей не здатних брати участь у політичному житті країни, локально вирішувати проблеми свого середовища, створювати нову якість життя.

Культурно–центроване мислення

Поряд з економічно–центрованим побутує культурно–центроване мислення. Це «мова», що обертається довкола таких слів як «цінності», «знання», «культура» тощо. Ті, хто йде за цією логікою мислення розуміють Університет як сферу трансляції і відтворення важливих для кожного громадянина смислів чи цінностей. Люди приходять в Університет для того, щоб засвоїти суспільні цінності, поведінкові коди, вантаж «знань», які дозволять їм знайти порозуміння з іншими членами суспільства, вдало діяти у різних соціальних контекстах. Тут Університет є чимось більшим, ніж засобом забезпечити себе роботою чи принести прибуток економіці країни.

Проте чи можна звести ідею Університету до простої трансляції і відтворення культури? Часто таке мислення приховує від нас наслідки, до яких воно спричиняється через свою недостатність, обмеженість. Поширене сьогодні культурно–центроване мислення не враховує той факт, що Університет є чимось більшим, ніж спрямований на нагальні потреби інститут, у якому відбувається циркуляція «знань» і цінностей. Університет передусім є автономним середовищем вироблення і перетворення достовірного знання і пізнання світу, виховання мислення [12, с. 294; 6]. Історія Університету підказує нам вірний шлях міркування щодо цього інституту. У час свого зародження у пізньому середньовіччі Університет передбачав спосіб життя, віддалений від соціального й економічного світу,

від’єднаний від окремих інтересів, соціальних груп, держав, ринків. Звісно, одразу з часів виникнення перших університетів релігійні чи економічні сили намагались приборкати його малокорисну вільнодумну педагогіку та науку. Однак з тих часів і донині зберігається унікальне спілкування між майстрами (тепер професорами) і студентами, впродовж якого вони займаються пошуком знання та істини [15].

Університет не повинен жорстко підпорядковуватись меті відтворення культури. Адже в таких умовах зникає наука, спрямована до новацій та критики. Вона стає залежною від окремих суспільних інтересів і не здатна претендувати на універсальне пізнання, виходити за межі суспільних ідеологій. Освіта перетворюється на процес трансляції кодифікованої інформації, формує суспільство з обмеженим мисленням. На цю особливість вказував французький соціолог П’єр Бурдьє [5]. Сьогодні Університет часто розуміють як платформу, де реалізується свобода слова, люди можуть обмінюватись думками, обговорювати проблеми, здобувати культурний капітал. Однак у багатьох випадках наслідком є лише імітація дієвості цього суспільного механізму.

Формалізм

Окрім інструменталізації Університету, яку можна побачити у цих типових сьогодні способах розуміння, існує також інша проблема. Часто Університет розуміють як інститут, що повинен створювати і передавати знання, виховувати ерудованих людей. Тут оберігається аура самодостатності знання, останнє захищається від поверховості, плутанини й забобонів. Вважається, що знання дозволяють нам по–іншому існувати у світі. Людині зі знанням світ цікавий не стільки своїми економічними, фінансовими благами чи більш загально – культурним полем. Скільки перебуванням у режимі ясності, глибокого розуміння і свободи. Однак сьогодні це світовідчуття є ідеалом. Для багатьох людей сучасного Університету зазначені поняття існують радше у режимі мовленнєвих звичок, ніж мотивуючих цінностей.

Суттєвою проблемою сучасного Університету є формалізм його структур та акторів. Це недостатня здатність побачити за процесом виготовлення знання щось більше за бюрократичні процедури. Часто місія продуктивної наукової роботи перетворюється на беззмістовні публікації, мета якісної освіти – на монолог педагогів і студентів, а університетське управління – у формальну адміністративну звітність. На мою думку, однією з головних причин таких процесів є хибне уявлення щодо природи знання, що не рідко побутує в суспільстві, в стінах Університету.

Університет і знання

Те, що не враховують згадані способи розуміння Університету, та те, що щезає під впливом формалізму – є головним для цього інституту. А саме: його спрямованість до провадження науки як пізнання реальності, та освіти як формування в особи здатностей мислити і володіти знаннями. І тут не йдеться про елітаризацію Університету чи перетворення його на академію. Суспільство, що проходить крізь структури Університету потребує знань у справжньому сенсі цього слова. Формалізовані та інструменталізовані університети нездатні це забезпечити. Вони формують професійно й культурно обмежений світогляд, імітують функціональність своїх механізмів.

На мою думку, повноцінне знання стає реальними, коли Університет спрямований на виробництво критичного мислення, творчої уяви, раціонального діалогу та відповідальності. Усі ці якості повинні бути вагомими критеріями оцінки функціонування Університету. Відтак перспективами подальшого розгляду є запитання про те, як культивування цих якостей через університетську науку та освіту пов'язане із нашою спроможністю знати, і який це сенс має для нашого життя? Зрештою, чому важливо висувати ці якості та компетенції критеріальними для оцінки Університету?

Справжнє знання завжди містить у собі історію успішних поворотів думки. Це пройдений шлях зустрічей із хибними альтернативами, боротьби із множиною варіантів можливої відповіді. Здатність вийти поза закріпленій звичкою спосіб розуміння та пройти повз інші невдалі відповіді зветься критичним мисленням. Поряд із критичним мислення в процесі утворення знання працює уява. Через уявне конструювання дійсності, підхід до людей, речей та явищ як наділених різноманітним значенням і через розкриття цих значень ми створюємо зв'язки зі світом. Уява дозволяє створювати сенси. Уявна гра з можливими світами і дійсністю створює знання, позбавляє невизначеності. Про це переконливо пише американська філософиня Марта Нусбаум. Справжня свобода, якість життя, моральність залежать від знання та цих здатностей просуватись далі обмежень за допомогою критичного мислення та уявно покладати сенси. Позбавлені самоаналізу, критичної оцінки та уявної інтерпретації патерни розуміння спричиняються до того, що люди упускають можливості реалізації різноманітних життєвих сценаріїв, піддаються маніпуляції, вороже ставляться до незгідних з собою. З'являється формалізм і безглуздість дії, нігілізм та апатія, нечутливість та агресія. [10, с. 72–73].

Університети повинні бути осередками поширення таких вагомих якостей як критичність та уява [2; 4]. Крім того, наші університети (передусім на рівні внутрішньої комунікації) повинні стати більш діалогічними. Адже знання є продуктом зчеплення різних поглядів на предмет. Погляди і смисли, якими оперують люди, часто виявляються обмеженими їхньою соціальною позицією, етнічною приналежністю, релігійними віруваннями тощо [5]. Спроба мислити діалогічно – виклик власній ізольованості та зафіксованості думки. Погляди Іншого – завжди виклик давати на них відповідь, здійснювати переоцінку власних поглядів, узгоджувати відмінні позиції, створювати нове розуміння. Лишень так формується знання, адже так ламається зацикленість думки, і так ми з'єднуємо власні міркування із міркуваннями інших людей, створюємо спільне поле порозуміння [11, с. 197–217; 14].

Сьогодні в університетах ці прості істини не зауважуються, забуваються під тиском формалізму та чужих Університету бюрократичних цілей [3, с. 165–166]. Потребує осмислення запитання про те, як дух критичного мислення, уяви і діалогу можна повернути в університети. На мою думку, потрібно працювати над сприятливими для цього умовами, а також способом мислення, що забезпечує їхню реалізацію. Приміром, деякі програми з дисциплін гуманітарного циклу у вітчизняних університетах можуть блокувати

поширення цього духу. Неопрацьовані практичні чи семінарські плани містять нездійсненні завдання (наприклад, прочитання й опрацювання кількох книг до одного семінару). Часто вони позбавлені завдань, що розвивають творчі здібності (наприклад, написання есею чи проведення колективного дослідження). Чимало планів лекційних занять змістовно побудовані так, що передбачають «сухе» прочитання певного матеріалу, закривають можливість контакту з аудиторією (наприклад, описові лекції позбавлені проблематизації предмету). Очевидні проблеми має сьогодні й університетська наука. Наприклад, значна кількість публікацій університетських дослідників сьогодні не підіймається вище за рівень трансляції чи переказування робіт авторитетних західних вчених. Часто це навіть вирвані з контексту посилання висловлювання, ідеї, теорії. Неможливо надати значущості таким матеріалам. Університет сьогодні потребує реформи ідей та структури.

Висновки. Сьогодні у часи зміни освітньої парадигми та реформ Університет все частіше стає заручником мислення, що задає сторонні йому цілі. Це економічно-орієнтоване мислення, у якому Університет розуміється як корпорація, що виробляє товар («знання», навички, дипломований людський капітал). Кінцевою метою науково-освітньої діяльності визначається прибуток, вклад в економічний стан. Поруч з таким виростає культурно-орієнтоване мислення. Воно бачить Університет інститутом, що транслює громадянам актуальні цінності й поведінкові коди (професійні якості, демократичні цінності тощо). У такий спосіб Університет сприяє відтворенню культури та суспільства.

Під тиском таких важливих, але другорядних їй цілей університетська система може сходити на манівці, ставати грубим інструментом в руках суспільства, що прагне задоволення власних потреб. Втрачається усвідомлення справжньої місії Університету. Ця ситуація загострюється під тиском формалізму, що продовжує ширитися в межах його стін. «Автономний» Університет компрометує в очах суспільства свій статус середовища пізнання світу та виховання мислення.

Агресивні «мови» економізму чи формалізму часто роблять спроби переламати дискурс під свій манір. Вважають, що Університет сутнісно є тим, чим він є для нас фактично сьогодні. Проте, на мою думку, є сенс вести полеміку з цими несумісними словниками, які дозволяються сприймати Університет лише як засіб прибутку, – чи зону комфорту й кар'єрного росту. Адже тільки–но ми звертаємо увагу на те, з чим усі так чи інак мають справу в Університеті, на знання, виявляється наступне. По–перше, знання є ядром, довкола якого обертається уся діяльність у цій структурі. А, по–друге, що справжнє знання має іншу природу, аніж та, яку йому зчаста приписують сьогодні. Цілісне та дієве знання формується в умовах, сприятливих для творчої уяви, критики і раціонального діалогу. Тож Університет повинен тримати відповідний рівень роботи та критеріїв оцінювання. Саме завдяки такій науці та освіті люди стають носіями персоналізованих способів розуміння себе та світу, що дає їм змогу уникати відчуження та апатії, нечутливості і самотності, боротися з агресією та ворожим ставленням до інших, визначати сценарії власного життя, творити громадянське суспільство. Університет за допомогою науково-освітньої діяль-

ності пропускає суспільство крізь майстерню критичного мислення, уяви і діалогу, щоб сформувані наділені знанням особистостей, здатних до гідного самовизначення.

Список використаних джерел

1. Альбах Ф. Г. Прошлое, настоящее и будущее исследовательских университетов / Ф. Г. Альбах // Дорога к академическому совершенству: Становление исследовательских университетов / под ред. Ф. Дж. Альбаха, Д. Салми. – М.: Издательство «Весь Мир», 2012. – С.11–34.
2. Барнетт Р. Осмысление университета / Р. Барнетт // Вестник высшей школы. – М.: Вестник высшей школы. – 2008. – №6. – С.46–56.
3. Бауман З. Моральна сліпота. Втрата чутливості у плінній часності / З. Бауман, Л. Донскіс. – К.: ДУХ І ЛІТЕРА, 2014. – 280 с.
4. Бойченко М. Историчне становлення інституційних засад критичного мислення: ідейній, освітній, правовий та політичний виміри // Філософія освіти. – К., 2014. – №2 (15). – С.80–97.
5. Бурдьє П. Университетская докса и творчество: против схоластических делений / П. Бурдьє // Socio-Logos'96. – М.: Socio-Logos, 1996. – С.8–31.
6. Зубрицька М. Філософський дискурс ідеї Університету: в складних лабіринтах пошуку істини / М. Зубрицька // Ідея Університету: Антологія / відп. ред. М. Зубрицька. – Львів: Літопис, 2002. – С.7–22.
7. Квек М. Національна держава, глобалізація та Університет як модерний заклад / М. Квек // Ідея Університету: Антологія / відп. ред. М. Зубрицька. – Львів: Літопис, 2002. – С.267–294.
8. Колліні С. Зачем нужны университеты? / С. Колліні. – М.: Изд. дом Высшей школы экономики, 2016. – 264 с.
9. Миттельштрасс Ю. Будущее науки и настоящее университета / Ю. Миттельштрасс // Логос. – М.: Логос. – 2013. – №1 (91). – С.100–121.
10. Нуссбаум М. Не ради прибыли: зачем демократии нужны гуманитарные науки / М. Нуссбаум. – М.: Изд. дом Высшей школы экономики, 2014. – 192 с.
11. Ридингс Б. Университет в руинах / Б. Ридингс. – Минск: БГУ, 2009. – 248 с.
12. Фуллер С. Университет: социальная технология для производства универсального знания / С. Фуллер // «Прогнозис». – 2005. – №2 (3). – С.281–297.
13. Ямпольская Л. Концептуализация классической идеи университета в неклассическом варианте / Л. Ямпольская. – Томск: STT, 2014. – 228 с.
14. Dall'Alba G. Re-imagining the University: Developing a Capacity to Care / G. Dall'Alba // The Future University: Ideas and Possibilities ed. by Ronald Barnett. – NY: Routledge, 2012. – P.112–122.
15. Masschelein J. & Simons M. The University: A Public Issue / J. Masschelein & M. Simons // The Future University: Ideas and Possibilities ed. by Ronald Barnett. – NY: Routledge, 2012. – P.165–177.

References

1. Altbah F. G. Proshloe, nastoyashee i budushee issledovatel'skikh universitetov / F. G. Altbah // Doroga k akademicheskomu sovershenstvu: Stanovlenie issledovatel'skikh universitetov / pod red. F. Dzh. Altbaha, D. Salmi. – М.: Izdatelstvo «Ves Mir», 2012. – S.11–34.
2. Barnett R. Osmyislenie universiteta / R. Barnett // Vestnik vyisshyey shkolyi. – М.: Vestnik vyisshyey shkolyi. – 2008. – №6. – S.46–56.
3. Bauman Z. Moralna slipota. Vtrata chutlyvosti u plynnyy suchasnosti / Z. Bauman, L. Donskis. – К.: DUKh I LITERA, 2014. – 280 s.
4. Boichenko M. Istorychne stanovlennia instytutsiinykh zasad krytychnoho myslennia: ideinyi, osvittii, pravovyi ta politychnyi vymiry // Filosofia osvity. – К., 2014. – №2 (15). – S.80–97.
5. Burdyo P. Universitetskaya doksa i tvorchestvo: protiv sholasticheskikh deleniy / P. Burdyo // Socio-Logos'96. – М.: Socio-Logos, 1996. – S.8–31.
6. Zubrytska M. Filosofskiy dyskurs idei Universytetu: v skladnykh labiryntakh poshuku istyny / M. Zubrytska // Ideia Universytetu: Antolohiia / vidp. red. M. Zubrytska. – Lviv: Litopys, 2002. – S.7–22.
7. Kviek M. Natsionalna derzhava, hlobalizatsiia ta Universytet yak moderni zaklad / M. Kviek // Ideia Universytetu: Antolohiia / vidp. red. M. Zubrytska. – Lviv: Litopys, 2002. – S.267–294.
8. Kollini S. Zachem nuzhnyi universitety? / S. Kollini. – М.: Izd. dom Vyisshyey shkolyi ekonomiki, 2016. – 264 s.

9. Mittelsstrass Yu. Budushee nauki i nastoyashee universiteta / Yu. Mittelsstrass // Logos. – М.: Logos. – 2013. – №1 (91). – S.100–121.

10. Nussbaum M. Ne radi pribyli: zachem demokratiy nuzhnyi gumanitarnyye nauki / M. Nussbaum. – М.: Izd. dom Vyisshyey shkolyi ekonomiki, 2014. – 192 s.

11. Ridings B. Universitet v ruinah / B. Ridings. – Minsk: BGU, 2009. – 248 s.

12. Fuller S. Universitet: sotsialnaya tehnologiya dlya proizvodstva universalnogo znaniya / S. Fuller // «Prognosis». – 2005. – №2 (3). – S.281–297.

13. Yampolskaya L. Kontseptualizatsiya klassicheskoy idei universiteta v neklassicheskom variante / L. Yampolskaya. – Tomsk: STT, 2014. – 228 s.

14. Dall'Alba G. Re-imagining the University: Developing a Capacity to Care / G. Dall'Alba // The Future University: Ideas and Possibilities ed. by Ronald Barnett. – NY: Routledge, 2012. – P.112–122.

15. Masschelein J. & Simons M. The University: A Public Issue / J. Masschelein & M. Simons // The Future University: Ideas and Possibilities ed. by Ronald Barnett. – NY: Routledge, 2012. – P.165–177.

Dubniak Z. O., bachelor (master student) of philosophy at Taras Shevchenko National University of Kyiv (Ukraine, Kyiv),
dubniakzo@gmail.com

University: what knowledge do we need today?

The article examines the state of University in Ukraine, which has taken a path of reforms corresponding to European standards. There were problematized the widespread contemporary ways of understanding the mission and the main goals of University. Among them was an economically-oriented vision, according to which University should be organized in the direction of providing profit to the state and citizens. Also there was analyzed a culturally-oriented view, which considers University as the center of socialization. Furthermore, there was pointed out in a widespread problem of reducing university work to the implementation of bureaucratic procedures. Instrumentalization and formalization of University were assessed as destructive tendencies for science and education in Ukraine. Science and education should be aimed at developing an integral and effective knowledge, strengthening civil and personal values. There was justified the social necessity of ideas and structures dissemination, that are favorable for forming responsibility, conducting rational dialogue, educating critical thinking, developing creative imagination.

Keywords: University, science, education, knowledge, instrumentalism, formalism, rational dialogue, critical thinking, imagination.

* * *

УДК 378.147

Mammadkarimova Z. M.,

PhD student Odlar Yurdu University,
teacher, Azerbaijan State Pedagogical University
(Azerbaijan, Baku), mammadkarimova.z@gmail.com

PHONOLOGICAL INTERFERENCE AS A RESULT OF SECOND-LANGUAGE LEARNING IN THE PERIOD OF GLOBALIZATION

Nowadays, the study of the English language as a foreign language is widely spread all over the world. English is studied in almost all educational institutions, from pre-school educational centers to schools and universities. Therefore, such a phenomenon as interference is a significant issue. This article describes phonological interference, which is one of the most common problems among students who learn English as a foreign language. Phonological interference is most common at the initial stage of language learning. This is expressed by the fact that students try to transfer the pronunciation skills of their native language to the language they are studying. It complicates the process of assimilation of the correct pronunciation. In this article, there are given both the examples of phonological interference, the scientists' opinions about the causes and methods of eliminating this problem.

Keywords: interference, globalization, phoneme, pronunciation, native language, sound, phonological sieve.

(стаття друкується мовою оригіналу)

Nowadays, language culture is an integral and essential part of human culture. Knowledge of, at least, one foreign